

هرچه آید سال نو...

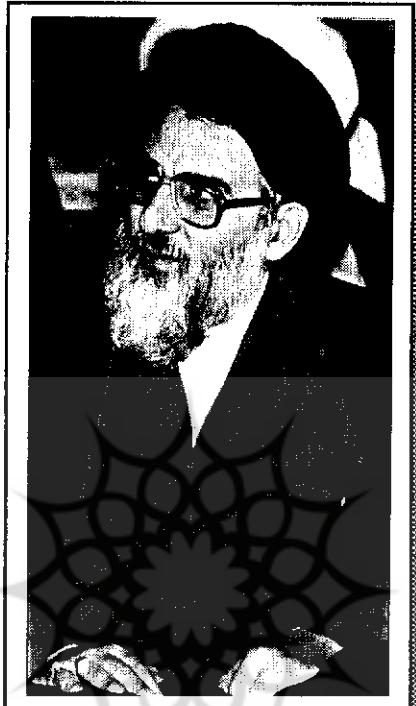
رفته این قوه را، به آن بازگرداند...» و ریس دادگستری استان تهران گفت: «یک ماه داخل شهر ماندم، مطالعه کردم و تصمیم گرفتم محروم‌انه به آیت الله هاشمی بنویسم که اقا! من می‌خواهم از دستگاه قضایی بیرون بروم. تا آخر، نه کار می‌کنم نه چیزی. نمی‌توانم دادگستری استان تهران را، اداره کنم... با همه این وضع، اعلام (قبول؟) کردم. به مقتل امدم و هشتم تا در این راه گشته شوم...»، دیگر جای شک و تردیدی نماند که زمام قوه قضاییه، به کف با کفاایت مردانی با عزم و اراده افتاده و به راستی در حال دگرگونی و یا به سخن بهتر، دگردیسلی است و مصداق آشکار این سخن خواجه شیراز که:

ز قاطعان طریق، این زمان شوند اینم
قوافل دل و داشن، که مرد راه رسید

انصافاً، مدیریت جدید، در نخستین روزهای استقرار خود، گام‌هایی امیدبخش نیز برداشت و با کنار زدن یا جایه‌جا کردن چند مهره مزاهم و یا مخرب دستگاه، نشان داد که به راستی، بر سر آنست که کاری بکند و چنانکه قبل نیز اعلام داشته است اعتیار از دست و فته قوه قضاییه را به جای خودش بازگرداند.

اما، درین کارهای دلخوشی‌های دلپستگان دستگاه قضاییه و امیدواری‌های آنان، به آبادانی ویرانهای این دستگاه، دیری نپایید و تب قول و قرارهای روزهای آغازین گردانندگان قوه قضاییه، بسیار زود به عرق نشست و حرکت سازندگی آنان، از آینده این قوه، بی‌دلیل هم نبوده است زیرا که مدیریت جدید دستگاه قضاییه، اندکی پس از استقرار، با شهامت و صراحت، به آگاهی همگان رسانید که: «... به رغم زحماتی که در دوران ۵۵ ساله گذشته، برای بهبود وضعیت قوه قضاییه کشیده شده است، اینکه روند لاک پشتی خود را از سر گرفت بلکه، چند حرکت ناخوشایند بعدی، نشان داد که «حقه مهر، بدان مهر و نشان است که بودا» و «احمد پوده، همومنه که بوده!» راستی! خاتم نیروزه بواحاصی

خوش درخشید، ولی دولت مستجلع بودا پیش از استقرار مدیریت جدید قوه قضاییه، چند موضوع اساسی، اعتیار و آبروی قوه قضاییه را، سخت به گروگان گرفته بود و چون مدیریت سیاسی کار گذشته، به راهی افتاده بود که دیگر امیدی به نجاتش نبود، ناگزیر، انتظاری هم نبود که در زمان آن مدیریت، کسی کاری بکند و آن سنگ‌ها را از پیش پایی حبیثت دستگاه قضاییه بردارد و همه، چشم به راه اقدامات راه‌گشای مدیریت جدید بودند.

آیت الله شاهرودی اعتراض کرد وارت یک دادگستری ویرانه است و می‌خواهیم اعتبار از دست رفته قوه قضاییه را باز گردانیم.

از مدیریت گذشته قوه قضاییه، بی‌جا و نگرانی آنان، از آینده این قوه، بی‌دلیل هم نبوده است زیرا که مدیریت جدید دستگاه قضاییه، اندکی پس از استقرار، با شهامت و صراحت، به آگاهی همگان رسانید که: «... به رغم زحماتی که در دوران ۵۵ ساله گذشته، برای بهبود وضعیت قوه قضاییه کشیده شده است، اینکه روند لاک پشتی خود را از سر گرفت بلکه، چند حرکت ناخوشایند بعدی، نشان داد که «حقه مهر، بدان مهر و نشان است که بودا» و «احمد پوده، همومنه که بوده!» راستی! خاتم نیروزه بواحاصی

خوش درخشید، ولی دولت مستجلع بودا پیش از استقرار مدیریت جدید قوه قضاییه، چند موضوع اساسی، اعتیار و آبروی قوه قضاییه را، سخت به گروگان گرفته بود و چون مدیریت سیاسی کار گذشته، به راهی افتاده بود که دیگر امیدی به نجاتش نبود، ناگزیر، انتظاری هم نبود که در زمان آن مدیریت، کسی کاری بکند و آن سنگ‌ها را از پیش پایی حبیثت دستگاه قضاییه بردارد و همه، چشم به راه اقدامات راه‌گشای مدیریت جدید بودند.

نوشته احمد بشیری

در زبان فارسی، واگویه‌یی داریم که می‌گوید «هرچه آید سال نو، گوییم درین از پارسال.» دیرگاهی است که از بیشتر سازمان‌های اداری، ما، فلاج برخاسته است و هرچه می‌گذرد، امید مردم از سامان یافتن آها، کمتر می‌شود!

روشن است که نابسامانی دستگاه‌های اداری، ممکن است برای گردانندگان آن دستگاه‌ها چندان نمودی نداشته باشد بلکه امری عادی و طبیعی جلوه‌گر شود اما آثارش برای مردم کشور، بسیار ناگوار و رنجبار و گاه مایه تباہ گردیدن حقوق اساسی آنان است.

در میان دستگاه‌هایی که همواره زیر ذره‌بین ملی قرار دارند و چشم بیشترین شمار مردم کشور نگران آنها است، قوه قضاییه، یک سر و گردن از دیگران بالاتر و از منظر پایگاه معنوی، مهم‌تر و ارزشمندتر است.

سالها بود که هرچه می‌گذشت، امید مردم از روند کار دستگاه قضاییه کشور، کم و کمتر می‌شد و تقریباً همگان، به این نتیجه رسیده بودند که: «در جیبن این کشتی، نور رستگاری نیست!»

نومیدی و سرخوردگی مردم از دستگاه قضاییه، هنگامی به بالاترین اندازه رسید که این دستگاه، که به حکم طبیعت و موقعیت اجتماعی، باید بسی طرف و با ماهیت ریش‌سفیدانه و گاه پدر منشأه بماند و در یک جمله «فارق حق و باطل» باشد و موراً از ماست بکشد، یکباره، به ورطه سیاست سرنگون گردید و بوی بد و دلازار آلدگی سیاستی این دستگاه، عزت و حرمتش را، شدیداً آسیب‌پذیر و شکننده گردانید و به دنبال همین دریافت عمومی، از هر سری، صدایی برخاست و فریاد اعتراض همگانی، از هر زبان و هر کرانه شنیده شد تا جایی که برای حاکمیت، جز تغییر مدیریت دستگاه قضایی، چاره‌ای نماند و هرچند که این تغییر، در زیر پوشش اتمام مدت مأموریت مدیریت پیشین قوه قضاییه صورت گرفت ولی آشکارا بود که مدیریت قبلی، حسابی ویشش درآمده و دیگر، راهی برای جاندازی آن نمانده است و اگر بیشتر ادامه یابد، از دستگاه قضاییه چیزی بر جای نخواهد ماند و باید فاتحه‌اش را خواند!

البته، به زودی روش گردید که بیزاری مردم

از شمار موضوع‌های نگران‌کننده مطروحه در دستگاه قضایی پیشین، می‌توان به قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب - پرونده قتل‌های زنجیره‌ای - پرونده‌های مطبوعاتی - واقعه دانشگاه تهران - مراجع اختصاصی رسیدگی به مسایل قضایی و... اشاره کرد که هر کدام از آنها، به جای خود، به گونه‌ای، دستگاه قضایی را در تنگنا قرار داده و از نظر افکار عمومی کشور و جهان، به زیر سوال برده بود.

طبعی است که برای مدیریت جدید دستگاه قضایی، با اشرافی که قبلاً درباره مسائل و موضوع‌های یاد شده پیدا کرده بود و از حساسیت دخالت ریسیس جمهور، در پرونده ترور حجاریان شد - ستایر در استقال پرونده، مشکوک و پرسش‌انگیز است و... عناوین روزنامه‌ها، ادامه دارد، چنان‌که: گر

بگویم، شرح آن بی‌حد شود...» از میان دهها عنوان ریز و درشت، دیدهای از بدخالت ریسیس جمهور، در پرونده ترور ۷۸ به قاضی ویژه سپرده شد - اختلاف وزارت اطلاعات و قوه قضاییه... - وزیر اطلاعات خواستار دخالت ریسیس جمهور، در پرونده ترور حجاریان شد!

اما گذشت زمان، نشان داد که نه تنها چنین نشد بلکه بر آن بار قدیمی، بسی افزوده گشت و آن زخم کهنه، که از گذشته دستگاه قضایی، بر دل‌های دوستدارانش نشسته بود، ناسورتر شد و پینههای تازه بست و رشته‌های امیدی که به اصلاح اوضاع این سازمان بزرگ بسته شده بود، یکی پس از دیگری، از هم گست!

اکنون که من، این ویژه را می‌نویسم، ماه فروردین، نزدیک به پایان است. روزنامه‌های را که برای نوشتن به کارم، می‌آید، چون چند روزی در سفر بوده و مجال خواندن روزنامه‌ها را به درستی نداشتم، ناچار متن خبرهای مربوط به عناوین بالا را، بخوانم تا همه چیز دستگیرم شود.

خبر اول: الف - ریسیس کل دادگستری

استان تهران طی نامه‌ای به ریسیس قوه قضاییه، خواستار معرفی قاضی ویژه‌ای با اختیارات تام، بوابی رسیدگی به پرونده ترور سعید حجاریان شد.

علی‌زاده در این نامه از آیت‌الله هاشمی شاهرودی درخواست کرد، با توجه به این‌که مراحل تحقیقات و بازجویی‌های اولیه، در خصوص این پرونده، به پایان رسیده است، قاضی ویژه‌ای را با اختیارات تام، برای رسیدگی به آن معرفی کند. هاشمی

شاهروودی نیز... با این پیشنهاد موافقت کرد. وی تأکید کرد: هرگونه اطلاع‌رسانی در این زمینه، متنحصاراً باید توسط وزارت دادگستری و وزارت اطلاعات صورت بگیرد و هرگونه اطلاع‌رسانی خارج از این مجری، قابل پیگرد قانونی است.

از این مطالب سر در نمی‌آورم. به ناجار، دنیاله

خبر را می‌گیرم و سرانجام، درمی‌یابم که پرونده

ترور سعید حجاریان، قبلاً در دسترس مستولان

سپاه پاسداران بوده، از آنجا به وزارت اطلاعات تحویل شده، سپس سر از دادگاه انقلاب درآورده است. آنگاه، به دنبال پیشنهاد ریسیس دادگستری استان تهران و تصمیم ریسیس قوه قضاییه، یک نفر قاضی، که قبلاً ریسیس دادگستری یکی از شهرستان‌های پیامون تهران بوده است، نخست به تهران انتقال داده شده، و بعد، با عنوان قاضی ویژه (و لاید با اختیارات تام) به ریاست یکی از شعب دادگاه انقلاب منصوب و پرونده مورد بحث، از قاضی قبلی که به آن رسیدگی می‌کرده، پس گرفته و به قاضی ویژه سپرده شده است. هرچه فکر می‌کنم، عقلمند نمی‌دهد و چیزی به یاد نمی‌آید: تاکنون، در تشکیلات قضایی کشور ما، کی و سهم بوده است که برای رسیدگی به پرونده‌ای قاضی ویژه، با اختیارات تمام تعیین شود؟ آنچه از شیوه کار دادرسی قضایی به یاد می‌آورم، همگانی بودن دادرسی، بسی نظری دستگاه قضایی، نقی تبعیض در امور قضایی و مباحثی از این شمار، ورد زبان و مورد عمل گردانندگان دستگاه قضایی کشور بوده است، اما این که از میان صدھا هزار پرونده موجود در دستگاه قضایی و یا بودن دهها پرونده بسیار مهم و حساس دیگر، که هر کدام در گوشش بایگانی با روى ميز يك دادگاه خاک می خورد، يك پرونده تألفه جدابفته به شمار آيد و برایش دوربایش، کوربایش بگويند و کیابیا و علم و کتل به راه بیندازند و دادگاه ویژه، قاضی ویژه، رسیدگی ویژه و انواع ویژه‌های دیگر تدارک بینند، امری است که در تاریخ قضایی کشور سابقه‌ای تدارد و لاحق‌هاش را، باید در رسم و راه گردانندگان دستگاه قضایی سالیان اخیر جست و جو کرد:

رسم عاشق‌کشی و شیوه شهر آشوبی
جامه‌ای بود که بر قاتم او دوخته بود!
راستی این است که آین ناپسند
ویژه‌سازی، از بادگارهای شوم دوره ویرانگرانه
مدیریت پیشین دستگاه قضایی است که اوثا به دوره مدیریت کنونی رسیده است.

در آن دوره، خاصه‌تر اشی، جه به صورت تأسیسی و چه تأییدی، برخلاف قانون اساسی و قوانین موضوعه دیگر، به فرمانی انجام گرفت و با آن که کارشناسان امور قضایی، درباره پرهیز از این قبیل دست درازی‌ها به قوانین، به گردانندگان دستگاه قضایی تذکرات بسیار خیرخواهان و یک از آن، به حرف حساب خیرخواهان و ناصحان، بدھکار نبود و دست آخر، برخلاف قانون، چندین مجتمع ویژه و دادگاه ویژه و دیگر مراجع ویژه برباگردید که برخی از آنها، خودشان را سیزده از عالم بدر می‌پندازند و خارج از پوشش و دایره نفوذ قوه قضاییه می‌شمارند و سازمان‌های نظارتی و انتظامی این دستگاه را به

می‌توان گفت که اگر هم، چنین واحدهایی، به جز از راه تصویب قانون، بنا شود، تمام اقدامات و تصمیماتش غیرقانونی و ناگزیر غیرقابل اجراء خواهد بود و لازم به تذکر نیست که هر اقدام برخلاف قوانین موضوعه، مستوجب تعقیب و مجازات کیفری یا پرداختن توان حقوقی نیز هست!

فراموش نشود که در قانون اساسی ما، فقط یک مرجع قضایی ویژه پیش‌بینی شده است و آن سازمان قضایی نیروهای مسلح است که برای اصل یکصد و هفتاد و دوم قانون اساسی اجازه تاسیس آن داده شده است:

اصل یکصد و هفتاد و دوم - برای رسیدگی به جرایم مربوط به ظایف خاص نظامی یا انتظامی اعضاء ارتش، زاندارمری، شهریاری و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، محاکم نظامی مطابق قانون تشکیل می‌گردد، ولی به جرایم عمومی آنان یا جرایم که در مقام ضابط دادگستری مرتكب شوند، در محاکم عمومی رسیدگی می‌شود.

دادستانی و دادگاه‌های نظامی، بخشی از قوه قضاییه کشور و مشمول اصول مربوط به این قوه هستند.

چنانکه از مفاد این اصل قانون اساسی برمی‌آید، با آن که برای رسیدگی به گناهان نیروهای نظامی، دادسا و دادگاه ویژه پیش‌بینی شده است، ولی محدوده رسیدگی این مراجع قضایی نیز، از جرایم خاص نظامی مانند ترک سنگر - فروا از جبهه - ترک نگهبانی... فراتر نمی‌رود و رسیدگی به گناهان عمومی نیروهای نظامی، همگی در صلاحیت دادگاه‌های عمومی است.

این مطلب، به خوبی می‌رساند که از نظر حفظ و صیانت حقوق اساسی ملت، برای تعیین دایره عمل مراجع قضایی ویژه قانونی هم، قانون اساسی، بسیار سختگیر و مجتاط است.

از نظر حقوق تطبیقی نیز، تا جایی که می‌دانیم، در قوانین اساسی سایر کشورها، کلاً نسبت به تأسیس مراجع دادرسی اختصاصی، روی خوش نشان داده نشده است.

از مجموع مطالب یاد شده، می‌توان این نتیجه صریح را گرفت که در حال حاضر، هیچ یک از مراجع دادرسی ویژه، به جز دادرسها و دادگاه‌های نظامی، مشروعیت قانونی ندارد و فعالیت آنها باید متوقف گردد.

ب - در بخش پایانی همین خبر، «هرگونه خبررسانی»، به قوه قضاییه و وزارت اطلاعات منحصر گردیده و کسانی که خارج از این دو منبع، خبررسانی کنند، قابل پیگرد قانونی شناخته

نکرده، یکی را با احترام بیشتر و دیگری را به شیوه عادی نامیده است.

قاضی پس از آن که عذر تقصیر خواست، از امام على پرسید:

چیزی نمی‌انگارند! چندان که در روزگار کنونی هم، به کار خود مشغولند و به کسی هم حساب پس نمی‌دهند!

اشتباه نشود، غرض ما، از نوشتمن این مطالب، هیچگونه مخالفت و معارضه با رسیدگی جدی و فوری پرونده ترور حاجیان نیست بلکه بر عکس، اصرار تام و تمام به رسیدگی قاطع و نتیجه گیری سریع آن پرونده و سایر پرونده‌های مشابه آن نیز داریم. اما در عین حال، برآئیم که سرعت و قاطعیت در رسیدگی هیچ پرونده‌ای، ملازمه با ویژه‌سازی ندارد و اگر مسئولان رسیدگی پرونده کننده داشته باشند، می‌توانند بدون نیاز به ذرق و برق و الاف والوف، به پرونده رسیدگی و نتیجه گیری کنند.

ممکن است کسانی که سر و کاری با دستگاه قضایی و شیوه کار آن ندارند، خواه از سر احساسات و یا از روی ناآگاهی، بر ما خرد بگیرند که مجر با تأسیس دادگاه ویژه یا انتخاب قضایی ویژه، انسان به زمین می‌آید! پاسخ این است که نه! انسان به زمین نمی‌آید ولی شیوازه و ترکیب کار دستگاه قضایی به هم می‌ریزد و چنین بدععت‌ها، رفتارهای سازمان قضایی را به انحراف و هرج و مرج می‌کشاند.

توضیح بیشتر، این است که طبع کار دستگاه قضایی، همواره مراعات مساوات، بی‌طرفی، تعمیم عدالت همگانی بوده است و فرض می‌شده است که پرونده، پرونده است و نزد قضای رسیدگی کننده، همه اصحاب دعوا برآ هم مساویند و بین فقیر و غنی و فرمانده و فرمانبر، فرقی نیست و همیشه، حق باگسی است که حق دارد بآن که به شان و مرتبه و موقعیت شخصی و اجتماعی او توجهی شود.

اما، اگر بنابراین گذاشته شود که به تناسب اوضاع و احوال خاصی، به پرونده‌های قضایی افرادی خاص، خارج از ضوابط و مقررات، رسیدگی شود، آنگاه باید منتظر باشیم که هر روز، انتظارات جدیدی پیش آید و هرگز به علت یا سببی، متوقع آن باشد که پرونده مربوط به او، تحت شرایط ویژه مورد رسیدگی قرار گیرد.

به یاد بسپاریم که در شرح احوال امام اول شیعیان علی(ع) آمده است که روزی، زره خودش را، در دکان یک کاسپ یهودی دید و کارش با مرد یهودی به مرافعه کشید؛ هر دو به محکمه شریع، قاضی شهر رفتند. شریع، قاضی برگماشنه از سوی امام علی بود. هنگامی که متن اعین وارد محکمه شدند، قاضی، امام علی را، با کنیه او، و مرد یهودی را با نام ساده‌اش، به نشستن فرا خواند. اما علی بی‌درنگ به قاضی پرخاش کرد که چرا عدالت و مساوات را، بین طرفین مراعات

رفتار معارض با قانون اساسی

مسئولان (رسیدگی به پرونده قتل‌های زیده‌ای، هنان بوده)

که هر روز شایان و خرسند

زیان‌ها هست افتاده

الله، و هنوز هم

مع افتاده

- اکنون چه می‌گویی؟

امام گفت: زرهی که نزد این مرد است، از آن من است.

قاضی پرسید:

- آیا دلیلی بر مالکیت این زره داری؟

امام پاسخ داد نه! دلیلی ندارم فقط آن را می‌شناسم که از آن من است!

قاضی گفت: در این صورت، حقی به زره نداری و به سود مرد یهودی رأی داد!

از این نمونه‌ها، در ادبیات و تاریخ قضایی ایران و اسلام فراوان می‌توان یافت که همگی، نشان‌دهنده تساوی همگان برای برخورداری از عدالت قضایی و خودداری از خصوصی کاری و تعیض، بین اشخاص است.

شده‌اند!

به نظر می‌رسد که این دستور ریسیس قوه قضاییه، از دستور تعیین قاضی ویژه و تأسیس دادگاه ویژه ... با قانون اساسی و قوانین موضوعه کشور، تعارض پیشتری دارد. به این معنی که اگر در بخش آغازین خبر، به بهانه تقسیم کار، تمرکز فعالیت پیشتر، تسریع رسیدگی و غیره، بتوان محمل برای تراشیدن علوبین ویژه در مورد قضایی یا دادگاه یا... قائل شد، منع خبررسانی مطبوعات یا مردم، آن هم با قید هرگونه، مسلمًا قانونی و موجه نیست! در این باره، اصول ۲۴ و ۲۵ قانون اساسی روشنگر است:

اصل بیست و چهارم - نشریات و مطبوعات، در بیان مطالب آزادند مگر آن که مخل به مبانی اسلام یا حقوق عمومی باشدند. تفصیل آن را، قانون معین می‌کند.

اصل بیست و پنجم - بازرسی و نرساندن نامه‌ها، خبط و فاش کردن مکالمات تلفنی، افشاری مخابرات تلگرافی و تلکس، سانسور، عدم مخابره و نرساندن آنها، استرالق سمع و هرگونه تجسس منوع است، مگر به حکم قانون.

مالحظه می‌شود که در اصول بالا، صریحاً امر خبررسانی مطبوعات به جز در مواد خاص، آزاد و بی‌قید و شرط است و در مواد یاد شده نیز، باید برابر مصوبات قانونی رفتار شود. همچنین سانسور، به جز در مواد پیش‌بینی شده قانونی، منوع گردیده است.

بنابر آنچه گذشت، هیچ محمل قانونی وجود ندارد که ریس قوه قضاییه یا دیگران، موکد، برای خبررسانی مطبوعات، محدودیت مطلق ایجاد کنند، آن هم درباره گزارش حال یک بیمار آسیب دیده، که در نهایت امر، طبق اصول ۱۹ و ۲۰ قانون اساسی، امتیازی بر دیگر مردم کشود ندارد.

توجه به اصول قانون اساسی، خالی از فایده نیست:

اصل نوزدهم - مردم ایران، از هر قوم و قبیله که باشند، از حقوق مساوی برخود دارند و نزد، نزد، زبان و مانند اینها، سبب امتیاز نخواهد بود.

اصل بیستم - همه افراد ملت، اعم از زن و مرد، یکسان، در حمایت قانون قرار دارند و از همه حقوق انسانی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، با رعایت موازین اسلام، برخوردارند.

نتیجه مطالب بالا، این می‌شود که برای اجراء هردو بخش دستور پایانی ریس قوه قضاییه، یعنی هم منوعیت خبررسانی و هم مجازات

جدید، طبق قانون، باید با حکم و نظر قاضی شعبه مربوطه انجام گیرد.
۳- برای پیشگیری از هرگونه احتمال متصور، مانند تعزیر، تهدید، اعمال فشار و یا آسیب‌بازدن به متهمان، لازم است متهمان تحويل دادگستری تهران شده، تا در مکان مطمئن نگهداری شوند و زیر نظر قاضی پرونده، بازجویی‌های اطلاعاتی و تحقیقاتی انجام گیرد و قضایی شعبه نیز، موظف است همه تمہیدات لازم را، برای بازجویان اطلاعات و مسئول ویژه پیشگیری پرونده، چهت تکمیل و اتقان آن مهیا گردد.

بدیهی است عدم نظرات بر بازجویی و فقدان تمہیدات حفاظتی پرونده، خسارات جبران ناپذیری را در پی خواهد داشت که پیامدهای آن، برای همه ناخوشایند خواهد بود.

نخست مایه‌های فرامم آمدن خبر را بررسی می‌کنم، همه چیز از یک اتفاق ساده سرچشم می‌گیرد: دستگاه قضایی، که از یک طرف، حقاً و قانوناً، متولی «مرجع رسمی تظلمات و شکایات...» است، از سوی دیگر، از گردن رسانیدگی و چگونگی تحقیقات عوامل خارج از پوشش قوه قضاییه، بوی ناخوش شنیده، بر آن شده است که پرونده ترور حجاریان را، از دست مستولان وزارت اطلاعات بگیرد تا کارهای آن، زیر نظر قضایی ویژه دستگاه، رسیدگی شود. وزارت اطلاعات که گویی علاقه‌اش به این پرونده، بیش از دلیستگی گردانیدگان قوه قضاییه است، از سپردن پرونده به مستولان دستگاه قضایی شانه خالی می‌کند. کار، به مکاتبه و مطالبه رسمندی کشند، ریس کل دادگستری استان تهران، نامه‌ای به وزارت اطلاعات، می‌نویسد که پومنی است و به خوانندش من ارزد:

حجت‌الاسلام والمسلمین یونسی وزیر اطلاعات جمهوری اسلامی ایران
پس از ابلاغ سلام و تحيات، عطف به نامه شماره ۷۵/۱۱/۹-۳۵۷۹/۱۱/۱۴ مورخ ۷۹/۱/۱۴ با توجه به حساسیت کنونی کشور و اهمیت پرونده ترور جانب اقای حجاریان و تأکید مقام معظم رهبری و ریاست جمهوری بر تسریع و دقت در رسیدگی و استنثار مردم عزیز ما، از دادگستری و نیز برخی پدیده‌ها و اعمالی که در روزهای اخیر انجام گرفته است، مصلحت آن است:

۱- رسیدگی به پرونده، اعم از تحقیقات قضایی، بازجویی اطلاعاتی و تحقیقات دیگر، با حفظ همه ضوابط، مقررات و تشریفات قانونی و قضایی انجام گیرد تا راه بر هرگونه بهانه‌جویی مخالفان بسته شود.

۲- هرگونه دستگیری و احضار متهم اشخاص موظف و مکلفند که در حد

مقدورات شان، درخواست‌ها و دستورهای قاضی را اجابت کنند. بدینهی است که اگر کسی، از این قاعده قانونی سریعی یا کتمان حقایق کند، در صورت اثبات، سزاوار تنبیه قانونی خواهد بود.

با توجه به مقدمه کوتاه بالا، فرض کشمکش بین دستگاه قضاییه کشور و وزارت اطلاعات، ذات، متفقی و معدهم است و صرفنظر از این که چرا اساساً پرونده موافق است و متهمان آن، از آغاز و ظاهراً بدون موافقت یا دستور قضایی رسیدگی کنند، در اختیار وزارت اطلاعات یا سازمان‌های دیگری بوده‌اند، اگر آمر قانونی از مسئولانی که پرونده و متهمان را در اختیار دارند، خواسته است که آنها را تحويل قضی دهند، هرگونه مجاجه و چانه‌زن و طفره و تعلل، بی‌مورد و برخلاف قانون و در حکم ممانعت از انجام وظیفه قضایی است.

از این گذشته، نوشتن جنین نامه‌ای، از وظایف و اختیارات قضی پرونده است نه ریس کل دادگستری استان تهران، زیرا که در این صورت، گمان مداخله در وظایف قضایی و تخطی به استقلال قضی می‌رود و دریافت‌کننده نامه هم، می‌تواند به لحاظ این که نویسنده نامه، صلاحیت کاری را که انجام داده، نداشته است، از اجراء مفاد آن خودداری کند.

شایانی - از شیوه و سیاق نگارش نامه ریس دادگستری استان تهران، (صرفنظر از اعتبار حقوقی و قانونی آن) برمنی آید که گردانندگان دستگاه عربیض و طویل قضایی، یا از جایگاه و پایگاه قانونی خودشان به درستی آگاهی ندارند و یا آن که اختیارات و مسئولیت‌هایی را که بر عهده گرفته‌اند، باور نمی‌کنند و یا دست کم می‌گیرند.

ملاحظه کنید که در نامه ریس دادگستری استان تهران، برای مطالبه پرونده از وزارت اطلاعات، چندین دلیل اورده شده، مانند حساسیت کنونی کشور، تأکید مقام معظم رهبری و ریاست جمهوری، انتظار مردم و... ولی در هیچ جای نامه، سخن از این ترفته است که: چون قانوناً، باید پرونده و متهمان آن در اختیار قوه قضاییه و قضی مربوط باشد، فوراً همه آنها را به دستگاه قضاییه سپارید!

مفهوم مخالف مطلب بالا این است که اگر حساسیت کنونی کشور - تأکید مقام معظم رهبری و ریاست جمهوری و... در میان نبود، موجبی هم برای مطالبه پرونده و متهمان از طرف دادگستری استان تهران، پیش نمی‌آمد و ناگزیر، اهمیت هم نداشت که حتی محاکمه متهمان پرونده نیز، در محل وزارت اطلاعات و به وسیله عوامل آن وزارت‌خانه انجام گیرد!!!

ثالثاً - معلوم می‌شود تا پیش از نوشته شدن نامه مورد بحث، تمام کارهای انجام شده در پرونده، بدون اطلاع دستگاه قضاییه و اذن و اجازه

قوه قضاییه، کشمکش و درگیری پیش آمده است. دستاویز کارکنان وزارت اطلاعات، برای نگهداری پیشتر پرونده و متهمان، این است که می‌کویند اگر متهمان چند روز دیگر در اختیار ما باشند، با شیوه و شگردهایی که داریم، علی‌جهت ترور را، ریشه‌یابی و پس از آن ریشه کنی خواهیم کرد و اگر پرونده از مادرگفته شود، دیگر حاضر به همکاری با دستگاه قضاییه و کمک به تکمیل تحقیقات پرونده نخواهیم بود. اما دستگاه قضاییه، که قانوناً متولی پرونده است، به این استدلال که تحقیقات پرونده کامل است و متهمان، همگی دستگیر شده‌اند و مداخله وزارت اطلاعات در کار پرونده، لازم نیست، برای خلیج ید وزارت اطلاعات از پرونده و متهمان، تلاشی هم‌سویه کرده و سرانجام به مقصود خود رسیده و پرونده از چنگ مأموران آن وزارت‌خانه، بیرون کشیده است.

خبر سیم - چنانکه پیدا است، گرفته شدن پرونده از وزارت اطلاعات به وسیله مقامات قضایی، اطلاعات‌یابی را، سخت گران آمده و روحاً آزده و محروم کرده است، به ویژه که از مفاد نامه ریس کل دادگستری استان تهران نیز که در آن، تعزیر و ضرب و شتم احدي از متهمان به آنان نسبت داده شده است، شدیداً به خشم و خروش آمده‌اند چندان که، پای ریس جمهوری را به میان حادثه کشانیده و از او مددخواهی کرده‌اند. نامه وزیر اطلاعات به ریس جمهوری، خواندنی است: بسمه تعالی - حجت‌الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران.

سلام علیکم
با احترام، همان‌گونه که استحضار دارید، علی‌رغم تفاوقات قبلی، متهمین و پرونده تور آقای حجاریان، به صورت ناقص، از وزارت اطلاعات، موفق نشد به وظایف قانونی و ذاتی خود، عمل کنند.
در اطلاعیه‌های دادگستری، به دور از انتظار و واقعیت، ایراد تعزیر و ضرب و شتم احدي از متهمان، به نحوی، به وزارت اطلاعات نسبت داده شد و این مسأله، باعث تشویش اذهان عمومی و کارکنان خدوم این وزارت گردید.

با عنایت به اشراف حضر تعالی، بر عملکرد وزارت اطلاعات و رعایت مسائل مجموعه، بر قانون‌مداری و رعایت مسائل اخلاقی و شرعی، تقاضا داریم که از موضع مسئول و ناظر بر اجرای قانون اساسی، گروهی را، برای بررسی موضوع، مأمور فرمایید اگرچه معاون محترم اول قوه

آن دستگاه و به دور از «همه ضوابط، مقررات و تشریفات قانونی و قضایی» انجام گرفته و «دستگیری و احضار» اشخاص نیز، طبق قانون و با حکم و نظر قضایی شعبه مربوطه نبوده و یا «تعزیر، تهدید، اعمال فشار و یا آسیب زدن به متهمان...» هم، (لاید خودسرانه) در میان بوده است و دستگاه قضاییه، پس از وقوع همه این اتفاقات ناگوار، تازه سر از خواب گران برداشته و به فکر مطالب پرونده و متهمان آن افتاده است!

وزیر اطلاعات (حجت‌الاسلام یونسی) به ریس جمهوری شکایت برد که اتهام شکنجه در وزارت اطلاعات بی‌اساس است

رابع - باز هم برای مزید اطلاع گردانندگان دستگاه قضاییه نوشته می‌شود که کلیه اشخاص حقیقی یا حقوقی که در کار تحقیقات و تکمیل پرونده، به قضی کمک می‌کنند، در حکم ضابط قضایی به شمار می‌ایند و نه اقبال‌اسر و فرمانده قضایی! بنابراین، نوشتن این جمله که «... قضی شعبه نیز، موظف است همه تمہیدات لازم را، برای بازجویان اطلاعات و مسئول ویژه پیگیری پرونده... مهیا گرداند»، نشان‌دهنده بی‌خبری کامل تهیه کنندگان نامه از مستولیت‌ها، اقتدارات، و اختیارات قضایی بوده است و این که: هیچ قضی ای، در برابر ضابط قضایی، موظف به انجام کاری نیست بلکه ضابطان قضایی، موظفند، دستورهای قضایی قضی را اجرا کنند!... «بین تقاضا ده، از کجا است تا به کجا؟!»

اما با همه این اوصاف و احوال، گویا کارکنان وزارت اطلاعات، به هر علت متصور، برای تعویل پرونده و متهمان آن به دستگاه قضاییه، آمادگی لازم را نداشته‌اند و به همین جهت، بین آنان و

قضاییه، جناب حجت‌الاسلام والمسلمین آقای مرزوی، مسأله را به طور کامل بررسی کرده و به نتیجه قطعی هم رسیده‌اند.
توفيق بيش از پيش جنابعالی را از خداوند متعال خواهانم.

علی یونسی^(۳)

نامه وزیر اطلاعات به ریس‌جمهوری، در واقع امر، حاوی هیچ درخواست و بیزهای نیست و به دیگر سخن، «تحصیل حاصل» است زیرا مایه اصلی مطالب نامه، درخواست از ریس‌جمهوری برای بررسی واقعیت شکنجه یکی از متهمن و تبیین مسئول این کار است که در پایان همین نامه، اشاره به انجام تحقیقات مورد نظر «به طور کامل» و رسیدن به «نتیجه قطعی» شده است و دیگر کاری نمانده است که ریس‌جمهوری انجام دهد.

اما از مفاد همین نامه برمن آید که وزیر اطلاعات نیز، عمدتاً یا سه‌ها، عنایت لازم به قانون اساسی نداشته است زیرا که از ریس‌جمهوری درخواست اقدامی را کرده است که برابر قانون اساسی، از وظایف خاص قوه قضاییه است.

برابر اصل یکصد و سیزدهم قانون اساسی، وظیفه ریس‌جمهوری: «... مسئولیت اجرای قانون اساسی و ریاست قوه مجریه...» است. حال اگر اعضاء سازمانی، ضمن انجام مأموریتی، مرتکب کاری خلاف قانون شده و به کسی آزار رسانیده یا شکنجه‌اش کرده‌اند، رسیدگی به درستی یا نادرستی ارتکاب چنین گناهی، قانوناً با قوه قضاییه و قضاه دادگستری است نه اعزام هیأت رسیدگی از سوی ریس‌جمهوری.

همچنانکه پیشتر هم گذشت، برابر اصل ۱۵۹ قانون اساسی: «مرجع و سمت تظلمات و شکایات، دادگستری است...» و برابر اصل ۱۵۶ قانون اساسی «قوه قضاییه، قوه‌ای است مستقل (و) پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی و مسئول تحقق بخشیدن به عدالت...»

بنابراین، هرگونه دخالت ریس‌جمهوری در اموری که اقدام به آنها از وظایف خاص قوه قضاییه است، نه تنها خروج از وظیفه و مسئولیت قانونی ایشان، بلکه صریحاً، اگر نه تجاوز به حریم استقلال قوه قضاییه، دست‌کم بی‌اعتنایی به این حریم است.

با نگرش به مطالب کوتاه بالا، جای آن بوده است که وزیر اطلاعات، به جای درخواست مداخله ریس‌جمهوری در امور قضایی، مستقیماً از ریس‌قوه قضاییه درخواست مداخله و اقدام می‌کرد، هرچند که قبل و رأساً، این کار، به توسط قوه قضاییه شده بوداً پاید توجه کنیم که از دیدگاه حقوق خالص،

پیگیری امر، در همه مراحل، از بازجویی تا صدور حکم، در حیطه مسئولیت مستقیم قوه قضاییه است، برای جناب عالی و متصدیان محترم پیگیری، ارزوی موفقیت می‌کنم و امیدوارم هرجه زودتر و بدون آن‌که دقت فدائی سرعت شود، با بی‌طرفی کامل و بدون تأثیر از القات و تحلیل‌ها و تلاش‌های جناحی و سیاسی، مسئولان ذی‌ربط، بتواند این فتنه را، که حیات پاک جامعه را، تهدید می‌کند، بشناسند و با آن برخورد کنند و با توجه به این‌که، حادثه پیش‌آمده، پیش و بیش از آن‌که جنایی باشد، امنیتی - سیاسی است و پیجیدگی خاص خود را دارد، عزیزان، با نگاه همه جانبی، به یافتن ریشه‌های فتنه پردازنند، اما علاوه بر برخورد قانونی با اعلام مباشر، همه‌ما، در جهت خشکاندن ریشه‌های آن، به جد، قیام و اقدام کنیم و مصونیت جامعه و امنیت آن را، افزون و محکم تر کنیم. وزارت اطلاعات و دولت نیز، آمادگی ارانه هرگونه کمکی، در این باب را دارد.

مطمئن هستم با اشراف عالمانه و مسئولانه و خیرخواهانه جناب عالی به امور و عزم استوار تان برای اجرای حق و عدل و قانون، در این قضایی و همه موارد، شاهد دست‌اوردهایی برای قوه محترم قضایی و جامعه خواهیم بود که ان شاء الله موجب رضایت حضرت حق و اعتماد بیشتر جامعه خواهد بود.

ذکر نامه ریس‌جمهوری به ریس‌قوه قضاییه، برای حفظ جنبه تاریخی این گفتار و یادداشت دقایق مهمی که دارد، بد نیست:

«حضرت آیت‌الله سید‌محمد‌حاشمی شاهرودی ریس‌مسئول قوه قضاییه اهتمام در خور تقدیر و دستور مؤکد حضرت عالی، برای پیگیری ماجراه تعزیر و ضرب و جرح در مورد بعضی متهمن به ترور جناب آقای حاج‌اریان، نویدبخش و نشانگر عزم قاطع جناب عالی، در پیشبرد امور، طبق موازین اسلامی و قانون اساسی است که مایه فزونی امید همه دلسوزان نظام مقدس جمهوری اسلامی شده است.

همچنین تقاضای مؤکد جناب آقای یونسی، وزیر محترم اطلاعات، نسبت به کشف واقعیت درباره این ادعای نگران‌کننده، نشان دهنده سلامت و زندگ بودن نهادهای امنیتی کشور و اصرار آنها بر حفظ حقوق ملت، حتی متهمن، می‌باشد.

امیدوارم با کشف ما وع و برخورد قاطع با عامل یا عوامل آن، در هر سمت و رده و وابسته به هر دستگاه و اعلام مناسب و به موقع آن، به ملت شریف ایران و مهم تر از آن، نشان دادن عزم همه ارکان نظام برای مقابله دائمی با این پدیده رشت، حتی شائنه وجود شکنجه، که طبق موازین اسلامی و نص قانون اساسی، به شدت ممنوع است، برای همیشه از میان برداشته شود و جامعه، با امنیت و اعتماد بیشتر، از حقوق خود پاسداری و به وظایف خود عمل کند.

در مورد اصل پرونده نیز، اینکه

ریس‌قوه قضاییه هم، برای مداخله در امور قضایی و وظایف قضاة دادگستری، دستش کاملاً باز نیست زیرا که بنابر ضوابط کلی قانونی، قضایی هم، در کار خودش «مستقل» است و هیچ مقامی، حق دخالت مستقیم در وظایف او و یا تحمیل تکلیفی به او را ندارد.

این مفهوم، تا حدی در اصل ۱۶۴ قانون اساس، منعکس و مبتور شده است، در جایی که می‌گوید: «قضایی را نمی‌توان از مقامی که شاغل آن است، بدون محاکمه و ثبوت جرم، یا تخلیف که موجب انفعال است، به طور موقت یا دائم، منفصل کرد یا بدون رضای او، محل خدمت یا سمتش را تغییر داد...».

اتفاقاً نامه ریس‌جمهوری به ریس‌قوه قضاییه، با احتیاط واقع‌نگری بیشتری نوشته شده است و مفاد آن می‌رساند، که مشاوران ایشان، در تهیه نامه یاد شده، دقت و توجه بسندهای به قانون اساسی و وظایف ریس‌جمهوری داشته‌اند.

ذکر نامه ریس‌جمهوری به ریس‌قوه قضاییه، برای حفظ جنبه تاریخی این گفتار و یادداشت دقایق مهمی که دارد، بد نیست:

«حضرت آیت‌الله سید‌محمد‌حاشمی شاهرودی ریس‌مسئول قوه قضاییه اهتمام در خور تقدیر و دستور مؤکد حضرت عالی، برای پیگیری ماجراه تعزیر و ضرب و جرح در مورد بعضی متهمن به ترور جناب آقای حاج‌اریان، نویدبخش و نشانگر عزم قاطع جناب عالی، در پیشبرد امور، طبق موازین اسلامی و قانون اساسی است که مایه فزونی امید همه دلسوزان نظام مقدس جمهوری اسلامی شده است.

همچنین تقاضای مؤکد جناب آقای یونسی، وزیر محترم اطلاعات، نسبت به کشف واقعیت درباره این ادعای نگران‌کننده، نشان دهنده سلامت و زندگ بودن نهادهای امنیتی کشور و اصرار آنها بر حفظ حقوق ملت، حتی متهمن، می‌باشد.

امیدوارم با کشف ما وع و برخورد قاطع با عامل یا عوامل آن، در هر سمت و رده و وابسته به هر دستگاه و اعلام مناسب و به موقع آن، به ملت شریف ایران و مهم تر از آن، نشان دادن عزم همه ارکان نظام برای مقابله دائمی با این پدیده رشت، حتی شائنه وجود شکنجه، که طبق موازین اسلامی و نص قانون اساسی، به شدت ممنوع است، برای همیشه از میان برداشته شود و جامعه، با امنیت و اعتماد بیشتر، از حقوق خود پاسداری و به وظایف خود عمل کند.

در مورد اصل پرونده نیز، اینکه

پیگیری امر، در همه مراحل، از بازجویی تا صدور حکم، در حیطه مسئولیت مستقیم قوه قضاییه است، برای جناب عالی و متصدیان محترم پیگیری، ارزوی موفقیت می‌کنم و امیدوارم هرجه زودتر و بدون آن‌که دقت فدائی سرعت شود، با بی‌طرفی کامل و بدون تأثیر از القات و تحلیل‌ها و تلاش‌های جناحی و سیاسی، مسئولان ذی‌ربط، بتوانند این فتنه را، که حیات پاک جامعه را، تهدید می‌کند، بشناسند و با آن برخورد کنند و با توجه به این‌که، حادثه پیش‌آمده، پیش و بیش از آن‌که جنایی باشد، امنیتی - سیاسی است و پیجیدگی خاص خود را دارد، عزیزان، با نگاه همه جانبی، به یافتن ریشه‌های فتنه پردازنند، اما علاوه بر برخورد قانونی با اعلام مباشر، همه‌ما، در جهت خشکاندن ریشه‌های آن، به جد، قیام و اقدام کنیم و مصونیت جامعه و امنیت آن را، افزون و محکم تر کنیم. وزارت اطلاعات و دولت نیز، آمادگی ارانه هرگونه کمکی، در این باب را دارد.

مطمئن هستم با اشراف عالمانه و مسئولانه و خیرخواهانه جناب عالی به امور و عزم استوار تان برای اجرای حق و عدل و قانون، در این قضایی و همه موارد، شاهد دست‌اوردهایی برای قوه محترم قضایی و جامعه خواهیم بود که ان شاء الله موجب رضایت حضرت حق و اعتماد بیشتر جامعه خواهد بود.

نامه ریس‌جمهوری، در حد خرسندکننده‌ای دقیق و سیاسی مباینه نوشته شده است و مفاد آن، جای بحث و تأویل و تفسیر بسیار دارد و در عین حال، شامل یک پیام ظرفی است که ماهراهانه، در لابلای الفاظ و عبارات آن گنجانیده شده است و بی‌گمان، از دید اهل بصیرت به دور نخواهد ماند و من، دریافت خود را، از این پیام ظرفی، با یک بیت از اشعار نفر شاعر سترگ ایران، حافظ صالحه می‌کنم:

دام، سخت است، مگر یار شود لطف خدا
ورنse، آدم، نبرد صرفه زشیطان رجیم!

قلم در دست و حیرانم!
پرونده ترور حاج‌اریان، که اینک مانند عروسک زیور و کشور، دست به دست شده و بر سرشن دعوا در گرفته است، به هرجا که برسد، امری است که آینده نشان خواهد داد، اما در حاشیه کشمکش بین سازمان‌های مختلف و به طور عمده، وزارت اطلاعات و قوه قضاییه درباره تصدی پرونده، مطلی اشکاراً گردید که واقعاً تاثرآور و تکان‌دهنده است:

برخورد افکار عمومی داخلی و خارجی با این

جزییات پرونده روش و آشکار است. این در حالی است که هنوز اخبار قابل استنادی در زمینه بررسی انگیزه‌های متهمان و ارتباطات آنها، به جامعه داده نشده است.»⁽⁴⁾

● ● ● «... هاشم آغا جری ... عضو سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، با بیان این مطلب که تحولی شتابزده پرونده به قوه قضاییه، می‌تواند روند پیگیری را منحرف کند، افزود: «به نظر می‌رسد، مخالف یا کسانی هستند که نمی‌خواهند پرونده ترور حجاج را تا مستنهالیه منطقی خود ریشه‌یابی شود، چراکه اگر این پرونده مورد پیگیری دقیق اطلاعاتی قرار گیرد، تعداد متهمان، محدود به افراد دستگیر شده نخواهد بود و شیوه عمل و فضای کلی یکی دو مسأله اخیر، حاکی از وجود یک شبکه سازماندهی شده، در پشت پرده این ترور است».

«... پرخی دوست دارند ماجرا را، به یک قتل محدود که توسط چند جوان احساناتی و خام صورت گرفته، جلوه دهنده، لذا شتاب و تعجیل در گرفتن بروند، از وزارت اطلاعات، سپاه مشکمک به همراه ازگ: اینست.»

«... متأسفانه کسانی که نگرانند و
نمی خواهند عوامل اصلی کشوف شوند،
تلاش های زیادی کرده اند که این پرونده، به
مثابه پرونده ای ملی و امنیتی تلقی نشود و از
دیدگاه محض قضایی، مساله به این صورت
بسته شود که عده ای جوان، دست به ترور
زده و دستگیر و مجازات خواهند شد...
تردیدهای جدی وجود دارد در این که،
ضاریان اصلی حجاریان، همین افراد دستگیر
شده باشند...»

«... اعتماد نسبی که جامعه، نسبت به وزارت اطلاعات پیدا کرده است، نشان دهنده صحبت عمل خاتمی، در ارتباط با برخورده با مخالفان ترسوریستی درون این وزارت خانه و علام آن به مدم بده است...»

● ● ... سید طه هاشمی... مدیر مستول
روزنامه انتخاب... در خصوص اختلافات قوه
قضاییه و وزارت اطلاعات، در مورد رسیدگی
به پرونده ترور حجایران، گفت: «شاید قوه
قضاییه از ترس این که این پرونده نیز به
سرنوشت پرونده قتل های زنجیره ای دچار
شود، اصرار داشت که زودتر، آن را تحويل
گرد.» (۱۰)

••• «احمد زیدآبادی (عضو نیروهای ملی- مذہبی) گفت: «در هر نظام سیاسی، معمولاً دستگاه اطلاعاتی، مورد ظن و تردید مردم و دستگاه قضایا، مهندسین اطمینان آنها است، اما

وزارت اطلاعات، پیگیری‌های دقیقی داشت و این، کار دستگاه قضایی نبوده و نیست، بلکه این دستگاه، کارش قضاوت است.»

قضیه و ججهه گیوی های صنوف مختلف اجتماع، در برابر قوه قضاییه، نکته مهمی بود که تقریباً تاکنون پنهان مانده و یا به این آشکاری خودنمایی نکرده بود.

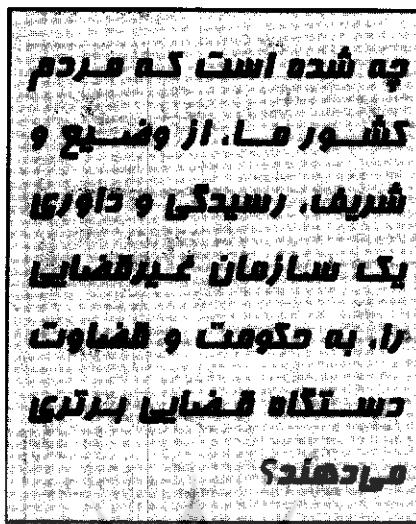
نخست به این نمونه‌های خود مانند:

●●● گروه سیاسی - بنایه گزارش‌های رسیده، گفته می‌شود به دنبال اصرار قاضی ویژه پرونده ترور سعید حجاریان، متهمین و پرونده‌ها، تحويل دستگاه قضایی می‌شوند و به این ترتیب، در صورت تحويل متهمین و پرونده به دستگاه قضایی، وزارت اطلاعات، نمی‌تواند مسئولیتی در رسیدگی و تکمیل این پرونده داشته باشد.^(۵)

● ● جبهه مشارکت ایران، در واکنش به اقدام اخیر دادگستری تهران، برای تحويل گرفتن متهمان پرونده ترور حجج‌ایران، طی اطلاعیه‌ای، اعلام کرد: اقدام اخیر دادگستری تهران، در تحويل گرفتن ناگهانی متهمان، بدون آن که وزارت اطلاعات، اصولاً بازجویی مقدماتی را هم انجام داده باشد، هرچند اساساً می‌تواند با تکیه بر قانون و اهمیت نهادن بر نقش مستقیم قاضی در نظارت بر روند بازجویی و پیگیری پرونده، صورت گرفته باشد، اما قرائت و شواهد موجود، حکایت از آن دارد که: اراده‌ای، بر آن است تا مانع از پیگیری همه‌جانبه پرونده شود و تمام تلاش بر آن است که با سرعت بخشیدن به محکمه متهمان، که آلت دستی بیش نیستند، أمران اصلی و زمینه‌سازان خشونت را، از تعقیب قضایی مصون بدارد، هرچند این افراد، مدتها است در دادگاه افکار عمومی محکوم شده و در بین ملت جایگاهی

نحوه برخورد با متهمان در دادگاه، و شانبه تعزیر و آزار جسمانی حداقل یکی از آنها، توسط مرجعی غیر از وزارت اطلاعات، و فشارهای پیدا و پنهان، برای بستن پرونده در سطح متهمین فعلی و به خصوص نقش قوه قضائیه در دو پرونده ملی قتل‌های زنجیرهای و فاجعه‌کوی دانشگاه، سبب شده است تا نگرانی عمیقی ایجاد شود که بی‌شک، قوه محترم قضائیه، باید در رفع آنها بکمشد...^(۶)

● ● عباس عبیدی روزنامه‌نگار: «حتما پرونده رسیدگی به اتهامات ضاربان حجاریان، به جاهای باریکی کشیده شده که آقایان خوششان نیامده و در نتیجه، پرونده را از وزارت اطلاعات گرفته‌اند.»

«معمولأ، تحقیق و جستوجو، در دست آگاهی و اطلاعات است و هستگامی که ریشه یابی کردن و به نتیجه رسیدن، آن وقت، مراحل و نتایج تحقیقات را، به دست قاضی می‌سپرند در حالی که آقایان دستگاه قضایی، می‌خواهند مرحله پیگیری را، خودشان انحصار دهند...»^(۷)

● ● ● گروه سیاسی - مسنوپ پیگیری پرونده ترور حجاریان در وزارت اطلاعات، خبر داد که: براساس «نظر» و «اصرار» ریس دادگستری تهران و قاضی ویژه، متهمان این پرونده، به طور کامل، در اختیار شعبه ۳۲ دادگاه انقلاب تهران قرار گرفته‌اند.

این مقام مسئول، به «ایرانا» گفت: «وزارت اطلاعات معتقد است پرونده در

وتصعیت فعلی، امادگی تحویل به دادگاه را نداشت، اما رسیس کل محترم دادگستری تهران و قاضی ویژه پرونده، معتقدند همه ابعاد و زوایای پرونده روشن است»^(۸)

● ● ● ... از مجموعه اخبار منتشر شده،
چنین برمی‌آید که برای رسیدگی به پرونده،
سوقی کافی در مقامات قضایی مسنون
پرونده وجود دارد و همین امر، گمانه‌زنی‌ها را،
در مورد شیوه برخورد با پرونده، افزایش داده
است.

«یک مقام مسئول تحقیقات مقدماتی در وزارت اطلاعات، اظهار داشته است: این پرونده از نظر رسیدگی کنندگان، هنوز کامل نشده است... به عقیده قاضی، ویله بـونـدـه،

دوران گذشته و وجود زیرستانی ضعیف‌النفس و ناکارآمد، حکومت قضاة کم‌دانش و کم‌تجربه، فساد اداری گسترده و بدتر از همه، نفوذ اشخاص و افکار سیاسی در داخل قوه قضاییه که طبعش با بی‌طرفی و دوری از سیاست، سازگاری تمام و تمام دارد، اینها همه باعث گردید که از دستگاه قضایی کشور، به تعبیر مدیریت فعلی آن، به جز «یک خرابیه و پرمانه، در بخش مالی، اداری، قضایی و قوانین» و صدایته، حیثیتی، برای نمایند و در این صورت، از آحاد مردم کشور، چه انتظار و توقعی می‌توان داشت که به قوه قضاییه اعتماد کنند و صلاحیت وزارت اطلاعات را، آنهم در مورد رسیدگی به امور قضایی، به صلاحیت دستگاه قضایی، ترجیح ندهند؟

چوب‌ترم، که تازه، زباغم بریده‌اند
ملرود بوستانم و مردود آشم!
هم‌اکون، قوه قضاییه، چند پرونده می‌هم در
دست رسیدگی دارد که هر کدام از آنها، دارای ابعاد ملی - امنیتی - سیاسی و بالاتر از اینها، جهانی است.

پرسش مهم این است که قوه قضاییه، برای حل و فصل این پرونده‌ها، چه کاره کرده و چه هنرنمایانی نشان داده است؟ کار پرونده قتل‌های زنجیره‌ای به کجا رسیده است؟ پرونده واقعه دانشگاه تهران چه سرانجامی یافته است؟ پرونده یهودیان شیروان چه وضعی دارد و دست آخر، پرونده تور سعید حجاریان، با آن که «ابرو باد و مه و خورشید فلک در کارند» تا آن را، به فرجامی مطلوب برسانند، چگونه پایان خواهد پذیرفت؟!

به راستی، اگر هوشیاری مردم و پرکاری روزنامه‌های مردمی نبود که نسبته و خستگی ناپذیر، پیکر این پرونده‌ها باشند و هر روز از دستگاه قضایی، خواستار تبایغ کار رسیدگی‌ها شوند، خداوکیلی، تشکیلات قضایی، با این پرونده‌ها، چه می‌کرد و در حالی که این همه فشار و از همه‌سو، بر دوش قوه قضاییه سنگینی می‌کند ولی در کار پرونده‌ها، فرو مانده و با کارنامه درخشنانی به مردم نشان نداده است، اگر فشاری نبود، چه اتفاقی می‌افتد؟

کهنه‌ترین پرونده، از شمار پرونده‌های یاد شده، پرونده قتل‌های زنجیره‌ای است که در حدود یک سال و نیم است بین مراجع قضایی دست به دست می‌شود و کم‌کم، به صورت یک مضمونه قضایی یا مثل سائر درآمده است و هرگاه بخواهند درباره نابسامانی و آشفتها کاری یک پرونده مهمن، مثالی بزنند، از پرونده قتل‌های زنجیره‌ای نام می‌برند!

در خلال ماههای میدی، که از تاریخ تشکیل پرونده می‌گذرد، مراجع قضایی مسئول، کمترین

من نگرند؟ به راستی چه بلاای برس سر این دستگاه عظیم و عزیز فرود آمده است که نه آب قبولش می‌کنند نه خاک، نه دولت باورش دارد و نه ملت، نه مظلوبیت عام دارد و نه محبویت خاص؟!

در کشور ما، به گونه‌ای دیگر است. بدین ترتیب که گرچه نسبت به صحت عملکرد دستگاه اطلاعاتی، پس از اطلاعات اخیر، تدویدهای جدی وجود دارد، اما اعتماد و اطمینان چندانی، به دستگاه قضایی وجود ندارد... دستگاه قضایی، نه فقط در جهت احقاق حقوق ضایع شده افراد، کارنامه مشقی ندارد، بلکه خود، به صورت دستگاهی فشارهای غیرقانونی به شهر وندان وارد می‌کند، در مظان اتهام است. افزون بر این که قوه قضاییه، غیر پاسخگو است و در برای اعمال خودسرانه نیروهای تحت امرش، برای هیچ نهاد مدنی و قانونی و حتی افکار عمومی، خود را مستول و پاسخگو نمی‌داند....» (۱۱)

● ● ● در روزهایی که تازه، کشمکش دستگاه قضاییه و وزارت اطلاعات، بر سر تصاحب پرونده ترور سعید حجاریان آغاز و چنگ مغلوبه شده بود، یکی از روزنامه‌های بامدادی تهران، با من (نگارنده مقاله) مصاحبه‌ای کرد و نظرم را درباره مقام صالح برای رسیدگی پرونده، پرسید و من، از روی تجربه و عقیده شخصی، پاسخ دادم که برابر اصول قانونی و قضایی، صلاحیت رسیدگی پرونده با قوه قضاییه و قضات دادگاه‌های عمومی است. عصر همان روزی که شرح آن مصاحبه چاپ شده بود، با چند تن از دوستان قرار ملاقاتی داشتم.

هنگامی که وارد محل ملاقات شدم، ناگهان دریافت که چهره دوستان گرفته و نگاه‌هایشان به من، سرد و بسیار موق است و همگی، چه‌چه کنگاهم می‌کنند.

از یکی پرسیدم: چه شده است؟
با لحنی پرخاشگرانه پاسخ داد:
- چه می‌خواستی بشو، این چه کاری بود که کردی؟

متوجهانه پرسیدم: کدام کار؟ پاسخ داد:
- همین مصاحبه با روزنامه، چرا گفتی باید پرونده ترور حجاریان، به قوه قضاییه داده شود؟
تازه مطلب دستگیرم شد ولی هرچه تلاش کردم که با استدلال قانونی و قضایی، آنها را قانع کنم که نظریه من، از دیدگاه حقوقی و قانونی، درست است، بیشتر گفتم و کمتر نتیجه گرفتم و تا آخر جلسه هم، بیخ‌های مجلس، آب نشد که نشد!...
دریغا و فسوسا «قلم در دست و حیران»، نمی‌دانم چه بنویسم.»

چند روز است که فکرم سخت مشغول است و مدام از خودم می‌پرسم: چرا چنین شده است؟ چرا قوه قضاییه، تا این اندازه در چشم مردم کشور، خوار و بی‌مقدار گردیده است که همه، به کارهای گردانندگان آن، با دیده بدمانی و ناباوری

وقتی وزیر اطلاعات از رسانی‌های من می‌خواهد که در زمینه دریافت زور از نحوه ترور حجاریان مداخله کند، داشته با ناداشته اصل استقلال قوه قضاییه را ناید

در همه جای دنیا، پشت و پناه مردم ستمیده و رنج کشیده هر کشور، قوه قضاییه و دادگستری آن کشور است و مردم، از هر شخص حقیقی یا حقوقی که دادخواه باشند، یکسره به دادگستری می‌روند، هر حادثه جنحه‌ای یا جنایی که روی می‌دهد، هر شخص یا مقامی که از وقوع آن آگاه می‌شود، بی‌درنگ، موضوع را به نزدیکترین واحد قضایی اطلاع می‌دهد و هر کس، با هر مقامی، چشم به راه آراء و تصمیمات مراجعت و مقامات قضایی می‌دوزد تا بین او و خصم، داوری کند و رأی بدهد. اکنون چه شده است که مردم کشور ما، از وضعی و شریف، رسیدگی و داوری یک سازمان غیرقضایی را به حکومت و قضاآفت دستگاه قضایی، برتری می‌دهند؟

نه در مسجد گذارنیم که وندی
نه در میخانه، کاین ختار، خام است!
راستی این است که قوه قضاییه، در سال‌های پیشین، از هیچ امتحان بزرگی، سرفراز و پیروز، بیرون نیامده و گردانندگان آن قوه، در راه اداره امور دستگاه قضایی، کمتر گامی برداشته‌اند که در ناتوانی و کارندازی مدیریت دستگاه قضاییه در

قاضی پرونده را تهدید یا تحدید و یا مطالب خاصی را به ایشان القاء و تلقین کرده‌اند؟ آیا...؟ از سوی دیگر، این عدالت روزنامه‌ای دیگر چه صیغه‌ای است که برای نخستین بار در جهان، از زبان سخنگوی قوه قضاییه می‌شونیم؟ اصلًاً ماهیت و حقیقت این عدالت نویافته سخنگوی قوه قضاییه چیست؟

قطعاً سخنگوی قوه قضاییه که به تازگی منصب سخنگویی این قوه را گرفته‌اند، به درستی نمی‌دانند که اگر همین روزنامه‌ها، نبودند و با شهامت و شجاعت، ماجراهی قتل‌های زنجیره‌ای را پیگیری نمی‌کردند، راز آن جنبات مخفوف، شاید تاکنون هم فاش نشده بود. نیز، اگر سماحت روزنامه‌ها نبود، بی‌گمان، همین اطلاعات ناقص و نارسایی هم که از پرونده در دست داریم، یا وجود نمی‌دانست و یا به مراتب از آنچه حالا هست، کمتر ناچیزتر می‌بود!

بهتر است سخنگوی قوه قضاییه بدانند که خط اصلی جنبات را، همین روزنامه‌ها ناچیز، یافته‌اند و اگر گردانندگان پیشین قوه قضاییه، از خود مستعارف برخوردار می‌بودند، اگر به سیاست‌بازی روی نمی‌کردند و بی‌طرفی این دستگاه را، محترم می‌شمردند، اگر به نصائح مشفقاته دوستداران دستگاه توجه می‌کردند، اگر راهنمایی‌های روزنامه‌ها را به کار می‌بستند و خط جنبات را، چنانکه آنها یافته بودند، پیگیری می‌کردند و به دیگر سخن، اگر قوه قضاییه همان عدالت روزنامه‌ای ابداعی سخنگوی گرامی را، اجرا می‌کرد، تاکنون همه جنبات‌کاران دست در کار پرونده قتل‌های زنجیره‌ای، به کیفر گناهان خودشان رسیده بودند و این همه معطلي و سرگردانی هم بیش نمی‌آمد ولی افسوس!...

سرانجام، از فحوات کلام و سیاق سخن سخنگوی قوه قضاییه، چنین برمی‌آید که: «شب دراز است و قلندر، بیدار!» و می‌شود برای پرونده ترور سعید حجاریان هم، خواب خوش تدارک دید و با این هیاهو و جیف و جنجال که روزنامه‌ها و رادیوهای داخلی و خارجی، پیرامون این پرونده، به راه انداخته و بساط «عدالت روزنامه‌ای» برپا کرده‌اند، به قول سخنگوی قوه قضاییه «... قطعاً این پرونده (نیز) به سرنوشت همان پرونده (قتل‌های زنجیره‌ای) دچار خواهد شد» و هیچ بعد نیست که فردا روزی، بار دیگر، روزنامه‌ها، چه قضاچه‌ای، در مصاحبه‌ای، بفرمایند: علت خارج شدن پرونده سعید حجاریان از مسیر درست، آن بود که: «... مباحث و موضوع، به

آن پرونده، بارها به پایان رسیده بود ولی دخالت روزنامه‌ها، نگذاشت دستگاه قضاییه در آرامش کامل کار خودش را بکند و رسیدگی پرونده را، به انجام برساند!

شاید واقعیت امر این طور باشد که آقای سخنگوی قوه قضاییه فرموده‌اند، اما ای کاش ایشان توضیح بیشتری مرحمت می‌فرمودند تا روشن شود که دخالت روزنامه‌ها، چگونه باعث طولانی شدن کار پرونده قتل‌های زنجیره‌ای شده است؟ آیا منظورشان این است که اگر روزنامه‌ها نبودند و ماجراهی قتل‌های زنجیره‌ای را پیگیری نمی‌کردند و پرده از حقایق آن حوادث هولناک برنمی‌داشتند، قوه قضاییه یک جوری کار پرونده را یکسره می‌کرد و سر و ته آن را می‌بست؟ یا این که متهمن پرونده، دور از چشم روزنامه‌ها، خودشان داوطلبانه به مراجع قضایی رسیدگی‌کننده پرونده مراجعت می‌کردند و با کمال صداقت هر کاری را که کرده بودند، تمام و کمال، به قاضی پرونده می‌گفتند و به این ترتیب، پرونده، با سرعتی سوسال آور، تکمیل می‌شد و کار به آخر می‌رسید، ولی با پیدا شدن سر و کله روزنامه‌ها، متهمن نیز ترسیدند و از بیان مافی‌الضمیرشان، خودداری کردند؟

آقای سید محمد خاتمی نامه سنجیده‌ای به ریس قوه قضاییه نوشت

به راستی، منظور سخنگوی قوه قضاییه از بیان آن مطالب گهربار، چه بوده و روزنامه‌ها، چه کرده‌اند که کار رسیدگی پرونده طولانی و بی‌سامان گردیده است؟ آیا سعید امامی را، از صحنه پیرون کرده‌اند؟ آیا اوراق پرونده را کش و فته‌اند؟ آیا

اگاهی مفیدی، از چگونگی گردش رسیدگی پرونده، نه به خانواده‌های مقتولین داده‌اند، نه به وکلای آنان و نه به مردم و با همه تلاش و تکاپویی که از هر طرف، برای پی بردن به واژ درون پرونده صورت گرفته، هنوز که هنوز است طلسیم آن گشوده نگردیده است!

رفتار معماهی مستولان رسیدگی پرونده، به گونه‌ای بوده که هر روز شایعه‌ای درباره آن بر سر زبان‌ها می‌افتد و هنوز هم می‌افتد چنانکه یکبار، شایع گردید که پرونده، یکجا، مفقود اثر گردیده است، زمانی گفته شد بخشی از اوراق و مدارک مهم پرونده گم و گور شده است و به تازگی گفته می‌شود که متهمن پرونده نیز، به جز دو نفر، آزاد شده و پی کارشان رفته‌اند. و جالب توجه این است که در تمام موقع، نفیا یا اثباتاً، صدای از مستولان پرونده برمی‌آید چنانکه پنداری جنه عده‌ی پرونده، بر حیثیت وجودی آن می‌جربد!

اما در این میان، سخنگوی قوه قضاییه، درباره پرونده، چنان افاده مرام می‌فرماید که به قول عوام‌الناس: «یهودی دزد زده را، از خنده روده بر می‌کند!»

به مفاد این خبر، توجه فرماید:

سخنگوی قوه قضاییه تصريح گردید: «متاسفانه در پرونده قتل‌های زنجیره‌ای، طبیعت کار، باعث طولانی شدن آن شد و یک مقدار دیگر آن، به خاطر این بود که مباحث و موضوع، به روزنامه‌ها کشیده شد که این، خود باعث طولانی شدن قضیه شد.

وی در ادامه، تأکید کرد: «اگر در پرونده (ترویر حجاریان) هم، به این ترتیب عمل شود، یعنی عدالت روزنامه‌ای بخواهد اجرا پرونده (قتل‌های زنجیره‌ای) دچار خواهد شد!» (۱۲)

گفت:

گر تو، قرآن بدین نمط خوانی
بیری رونق مسلمانی!
واقعاً با خواندن این فرمایش‌های سخنگوی
قوه قضاییه، جایی و موردی برای نوشن مطلبی
باقي نمی‌ماند و باید بگوییم «قلم، اینجا رسید،
سر بشکست!»

لطفاً خبر را یک بار دیگر با دقت بخوانید و بعد، از خودتان بسیرسید که از این مطالب چه دستگیری‌تان شده است؟

جانب سخنگو، در واقع امر می‌فرمایند: اگر این روزنامه‌ها نبودند و مراوح گردش کار پرونده قتل‌های زنجیره‌ای نمی‌شدند، تاکنون، رسیدگی

بدی کار، این است که ما، در دستگاه‌های اداری خودمان، یا سخنگو نداریم، یا سخنگوی ورزیده و سنجیده نداریم، یا سخنگویانی داریم که پیش از آن و بیش از آن که سخنگو و بیان‌کننده منویات دستگاه مخدوم‌شان باشند، سخنگوی افکار خودشان می‌شوند و آنگاه، سخنانی بر زبان می‌رانند که به استطلاع، به جای برداشت زیر ابروی عروس، چشم او را هم کور می‌کنند و به جای آن که برای دستگاهی که در خدمت آنند، یار شاطر باشند، با گفتن سخنان نسنجیده و ناصواب، بار خاطر آن دستگاه می‌شوند!.

امیدوارم سخنگوی قوه قضاییه از مقوله افرادی که از آنها یاد کردم نباشند و توجه کنند که آیینه تمدن‌نامی دستگاه بزرگ قضاییه کشورند و قطعاً سخنی که انتظار شنیدنش، از زبان سخنگوی این دستگاه سترگ می‌رود، بسی مهم‌تر و بالرزاش‌تر از سخنانی است که برازنده سخنگویان بسیاری از دیگر سازمان‌ها است!

سخن را، یا فرمایش خردمندانه شاعر فرزانه و نویسنده یگانه خودمان، سعدی به پایان می‌رسانم:

و تاندانی که سخن، عین صواب است، مگوی!

کنوی را نمی‌داشت که مردم، آن را پس بزنند و از خودشان ندانند و روا بدانند که پرونده‌هاشان، به وسیله هر سازمان دیگری رسیدگی شود مگر قوه قضاییه که صالح‌ترین و اصلی‌ترین مرجع رسیدگی به این‌گونه پرونده‌ها است!

روزنامه‌ها کشیده شد...» و... خلاص!... از همین جا هم، می‌توان دریافت که هول و هراس مردم و پیرامونیان پرونده حجاریان، برای سپرده شدن پرونده او، به قوه قضاییه، سرجشمه‌اش کجا است و همان‌طور که گنجشک، از راه دور، صدای پای مار و، بو می‌کشد و می‌شنود و در اطراف لاهه‌اش سرو صدا می‌کند، این جماعت هم، از قرایین و اوضاع و احوال، بوی بد شنیده‌اند که خدا گند و حقیقتاً خدا گند همه آن حد سیات و تصویرات ناخوشایند و برای قوه قضاییه، فوق العاده خطروناک، نادرست از آب درآید و گرن، سنگ روی سنگ بند نخواهد شد و این بار، دستگاه قضاییه کشور، چنان سکندری خواهد خورد و ولو خواهد شد که نتواند از جا، برخیز و چنان کاسه و کوزه‌ها، بر سرش خواهد شکست که دیگر، قوه قضاییه‌ای بر جای نماند که کسی برايش سخنگویی کند!

بازی چرخ، بشکندش بیضه در کلاه آن را که: عرض شعبده، با اهل راز کرد!

حقاً، جا دارد سخنگوی قوه قضاییه، به اعتبار مستولیت خطیری که بر عهده دارند، در بیاناتی که ایراد می‌فرمایند بیش از اینها محتاط باشند و با متانت و سنجیدگی بیشتری سخن بگویند و توجه داشته باشند که یکی از علل گرفتاری‌ها و بی‌اعتبار گردیدن دستگاه قضاییه، مجامله کاری‌ها، فرافکنی‌ها، ناراستی‌ها و اظهارنظرهای بی‌معنی و بی‌مورد برخی از همین سخنگویان قوه قضاییه بوده است و اگر آنها، افرادی ساخته و پخته می‌بودند و به جا و به هنگام، و صادقانه، افکار عمومی را، در جریان آنچه در دستگاه قضاییه می‌گذرد، قرار می‌دادند، اگر با مردم و روزنامه‌ها که زبان مردمند، ورواست می‌بودند و روابط معقول و منطقی می‌داشتند و مانع رواج بازار شایعات و اوهام می‌گردیدند، ... قوه قضاییه حال و روز

ما ناسیمیں دادگاه ویژه یا استخاب قاضی ویژه، شیرازه و ترکیب کار دستگاه قضاییه بده می‌ریزد و آن را به نهضت انحراف و هرچهار سوق

این، به راستی شرم‌اور و واقعاً نشانه وقوه یک فاجعه ملی است و سزاوار های های گریستن!

وجای آن است که: خون موج زند، در دل عمل زین تقابلن گه: خزف می‌شکند بازارش،

INTERNATIONAL COURIER SERVICE

شرکت حمل و نقل بین المللی آرامکس

بال اسرائیل بال اسرائیل
حمل و نقل بین المللی هوانی بر جهان

آرامکس

ARAMEX

It's A Small World

آدرس: خیابان فلسطین، پایین قراز میدان فلسطین، شماره ۱۵۱

تلفن: ۰۶۰۳۹۴۰، ۰۶۰۳۹۱۳-۱۴، فاکس: ۶۴۰۴۳۹۶ صندوق پستی: ۱۱۹۱-۱۴۱۵۵ تهران - ایران

151, Felestin Ave., P.O.Box: 14155 - 1191 Tehran - IRAN , Tel: 6493913-14, 6403940 Fax: 6404396 E.MAIL: ARAMEX @ WWW.DCI.CO.IR